

העלון יוצא לעילוי נשמת מדיאנה נג'מה בת חנינה לבית זאן ע"ה, ובעלה מיקיץ וכצאני בר רחל ע"ה

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע בשידור ישיר את שיעורו של מרן שליט"א בערוץ קול ברמה או ב'קול גאמן': 079-9-367-367 או ב'קול בית גאמן': 079-9270505

בית נחמן

מוציא שבת פרשת "פנחס", כ"ה בתמוז התשע"ח

בית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח" רחוב הרב עזריאל ב"ב. בשעה 22:00

נושאי השיעור:

- א. מגנינת קריאת הפטרות בשבתות בין המצרים וקריאת הקינות. ב. תיקון חצות בימי בין המצרים. ג. לא לשתות מים ב"תקופה". ד. עצרת התפלה נגד גיוס בחורי הישיבות. ה. רבן של ישראל רש"י ע"ה. ו. חודש אב. ז. אכילת בשר בימים אלו. ח. לא להכות התלמידים. ט. כל מי שעינה את ישראל מקבל את המכה שלו. י. נבואות ירמיה הנביא. יא. הנחמות שבסוף הקינות. יב. החישוב הנכון לשנת החרבן. יג. הגאולה העתידה בעה"ו.

"אשחר עדתי ולמאד עניה"

ג. אבל חלק מהקינות האלה אומרים בליל תשעה באב, כמו הקינה "אשחר עדתי" (והיו אומרים אותה בשבת שלפני ראש חודש אב, כמו השבת הזאת - כ"ד תמוז). רבי יהודה הלוי כשכותב את הדברים האלה זה משהו מיוחד, והתיאור של הקינה הזאת מזעזע: "והלכו במו ים, לאין קץ לשבים, לענות נפשות, וכלות גויה. ויום הלכו בו, אבדון נתיבו, ומות לחובל, וקבר לציה". הוא מתאר את עם ישראל כספינה בלב ים, והספינה רעועה והים סופו אבדון, ולא יודעים לאן להמשיך. אבל אח"כ אומר שם נחמות: "אביהם ברחמיו, ירחם יתומיו, ויקבוץ זרויה, לארץ נקיה. אשר רם ונעלה, והוריד והעלה, ומחץ וריפא, והמית והחיה". כל המלים האלה שקולות, שהקב"ה הוא רם ונעלה, והוא מוריד ואח"כ מעלה, והוא נותן מכה ואח"כ מרפא, והוא ממית ואח"כ מחיה. ואח"כ ממשיך: "ותשוב לעירך, ותבנה דבירך". המלים כ"כ מרגשות, כאילו נכתבו לפני כמה שעות, ובאמת הם נכתבו לפני אלף שנה. כזה היה רבי יהודה הלוי! וכיון שחבל להפסיד דברים כאלה, לכן אומרים אותם בליל תשעה באב. אמנם מדלגים כמה קינות, אבל יש קינות מיוחדות שאומרים אותן עד היום.

תיקון חצות בימי בין המצרים

ד. מה עושים בחול? תיקון חצות, וקוראים תיקון רחל בלבד. וכמו שתיתקן האר"י לעשות בבין המצרים. ולכן בכל יום כשמגיע זמן חצות היום (בשעה שתיים עשרה ארבעים וחמש)², אומרים את זה. לכן אדם יבדוק בלוח את זמן חצות, ומאז עד מנחה יכולים להגיד "תקון חצות". בחוץ לארץ היו כולם סוגרים את החנויות שלהם, כי לא היה לחץ כמו שיש היום, שפותחים את החנות משעה שבע בבוקר עד הערב, ובקושי מתפללים שחרית מנחה וערבית, אלא שם היו פותחים את החנות בשעה שמונה-תשע בבוקר, ויש להם זמן להתפלל ולהניח תפלין ולאכול ארוחת בוקר, ובצהריים סוגרים את

2. שבוע שעבר אמרתי לעובדיה (הנהג): אני עכשיו נמצא בבית מהבוקר עד הערב, ובריא מעט לצאת, בוא נטייל קצת. לקח אותי ליפן, והלכנו לים שם שאין בו תערובות ואין כלום (היה שם ערבי מוכר דגים, ושאל אותי: מה הדג הזה? אמר לו: זה נקרא "קומוניסט", והוא אסור לכם כי אין בו סנפיר וקשקש...). והנה בשעה רבע לאחת, אני שומע קול התפלות של המסגד שנמצא שם, כי הם יודעים שחצות שלנו בבני ברק זה בשעה רבע לאחת, כי יש לנו עכשיו שעון קיץ, ולמעשה שעה אחת זה שעה שתיים עשרה. ורגע חצות רבע לפני כן.

קריאת הפטרה בשבת במגנינה של קינות

א. שבוע טוב ומבורך. אמנם אין משמיעים פיוטים לפני השיעור, אבל הפטרות שלנו בשבתות האלה מסיימות בפסוקי נחמה. בתונס היה מנהג שקוראים את הפטרות האלה בניגון של קינות, וכשמגיעים לפסוקים האחרונים עושים מגנינה של חגים. אמנם אני לא שמעתי שקוראים מגנינה של קינות (כי לא כולם נהגו בזה), אבל שמעתי אומרים שנהגו ככה. המנהג הזה מובא בחזון עובדיה-ארבע תעניות (עמ' קנ"ה), וכתוב שם בשם כמה אחרונים שזו טעות ושיבוש ואסור לעשות את זה. אבל כל האחרונים האלה לא ראו שהמנהג הזה קדום מאד, והוא נזכר בשו"ת הריב"ש (סימן ק"ב). מרן בבית יוסף (סימן רפ"ב) מביא את זה, ובשלחן ערוך (ס"ה) כותב: אם לא נמצא מי שידוע להפטיר רק אחד מהעולים לתורה, אז שיעלה פעם שניה ויקרא את הפטרה. ולכאורה מה הבעיה לקחת חומש ולקרוא את הפטרה? אלא מדובר בשבתות האלה של תלתא דפורענותא (ועייין בכף החיים אות נ' בשם מגן אברהם). ועד היום נשארו כאלה ששמרו על המנהג הזה!

שבת משוש לבנו

ב. אמנם היום ביטלו הרבנים את זה, למה? כי פעם בשבתות האלה היו קוראים קינות בנשמת ולפני ברכו, ומי שיקח את הסיפורים הישנים של ליורנו, יראה כתוב בשבת לפני נשמת: "רשות לשבת דברי", "רשות לשבת שמעו", "רשות לשבת חזון". והיו קוראים את הקינה: "נלאה להליל על שברנו, ואילו יללה מלא פינו", כי זה בנוי על "ואילו פינו מלא שירה כים", לכן היו קוראים אותה באמצע נשמת כל חי לפני שאומרים ואילו פינו וכו'. וממילא השבת נהפכה כמו תשעה באב, ואילו בחול כל אחד הולך למלאכתו, "איש תחת גפנו ותחת תאנתו" (מלכים א', ה' ה'). ובא הרב האר"י ואמר שלא יתכן כדבר הזה, "שְׁבַת משוש לבנו נהפך לאבל מְחֻלָּנו" (ע"פ איכה ה' ט"ו), כלומר השבת שהיא משוש לבנו עשיתם אותה אֶבֶל יותר מהחול שלנו (אמנם זו לא כוונת הפסוק אלא שְׁבַת מְחֻלָּנו, אבל אמר ככה בתור רמז לזה), ולכן ביטל את הכל, ולא אומרים את כל הקינות האלה. וממילא גם קריאת הפטרות אלו בניגון של קינות, הלך והתבטל ברוב המקומות.

1. בדרך כלל הספרדים "שמרניים" על המנהגים שלהם, כי ככה עשו אבא וסבא וסבתא שלהם, והם לא משנים את זה. לכן אדם שרוצה לשנות מנהג מסויים, צריך לברר אם הוא טעות או לא.

נוצור גרפי: 050-2738858

הדלקת נרות	מוצי"ש	ר"ת
19:12	20:28	21:04
19:29	20:30	21:02
19:20	20:31	21:03
19:27	20:28	21:00

לקבלת העלון: bait.neheman@gmail.com

כל הזכויות שמורות ל"ע"ל מוסד אור צדיקים ש"ש" מוסדות חכמת רחמיים ברכיה

עורכים: הר"ג אביחי טעון, שלום דרעי, משה חדאר שליט"א עריכה ובקורת: הר"ג רבי אלעד עידאן שליט"א

לחיות עם הפשט, ולפעמים אתה מחפש פלפולים בשעה שהמלה מול העיניים שלך, אבל תסתכל ותבין הכל. וזה לא אחת ולא שתיים, גם במקרא וגם בגמרא ובכלל¹³.

פירוש רש"י הוא הפשט האמיתי

יג. בעולם מקובל שרש"י מפרש את הפסוקים דרך דרש, ואילו הרמב"ן פשטן יותר. אבל זה לא נכון, וכמה פעמים פירוש רש"י הוא הפשט האמיתי. למשל בפסוק **"וישמע אברהם אל עפרון, וישקול אברהם לעפרון את הכסף אשר דיבר באזני בני חת, ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר"** (בראשית כ"ג ט"ז). מה הכוונה? האם שילם לו יותר מדי או פחות מדי? **רש"י פירש ששילם לו "קנטרין", שזה ככר כסף ששוה הרבה מאד.** למה? כי מה הכוונה "וישמע אברהם אל עפרון"? וכי הוא חרש חלילה! רשב"ם אומר: לחכימא ברמיזא, כלומר עפרון אמר לאברהם "ארץ ארבע מאות שקל כסף ביני ובינך מה היא ואת מתך קבור" (שם פסוק ט"ו), קח את השדה בחנם. ואברהם אמר לו: אתה לא מתכוין באמת בחנם, כי אם ככה היית אומר "ארץ כזאת ביני ובינך מה היא" בלבד, למה הדגשת ארץ ארבע מאות שקל כסף? אלא אתה רומז לי בזה שאתה רוצה כסף, וסתם אמרת "ביני ובינך מה היא" (המלה "עפרון" עולה בגימטריא ארבע מאות, וגם עולה בגימטריא "רע עין", כי הוא מת על כסף). וזהו מה שכתוב **"וישמע אברהם אל עפרון"**, שאברהם שמע והבין כוונתו שהוא רוצה כסף. ולכן **"וישקול אברהם לעפרון את הכסף אשר דיבר באזני בני חת"**, כלומר לא התווכח ולא התמקח איתו, תוריד לי קצת ואני לא יכול וקשה לי וכדו', אלא נתן לו ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר, שזה שקלים שהולכים בכל המדינות. ולפ"ז הוא נתן לו יותר ממה שמגיע לו, ועפרון קיבל מה שביקש. זה פירוש רש"י. **ואילו הרמב"ן מפרש שארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר זה מחיר הקרקע.** אבל א"כ הפסוק לא היה מאריך ואומר **"וישמע אברהם אל עפרון וישקול אברהם לעפרון את הכסף אשר דיבר באזני בני חת"**, והיה אומר רק **"וישלם לו אברהם ארבע מאות"** ותו לא. אלא הפסוק בא לומר כמה שאברהם אבינו היה פזרן ומוכן לשלם על זה¹⁴. זה הפשט הפשוט.

13. אנשים לא יודעים מה זה "עיון", ואומרים: בכסא רחמים מתפארים שלומדים עיון, מה הדבר הזה? אבל בואו אביא לכם דוגמאות פשוטות מאד לזה. המורה שלי לדקדוק **רבי דוד ברדאי ז"ל** (למדתי אצלו דקדוק בגיל 8. המלים שלו היו כמו "מסמר" שאינך יכול לשכוח אותם), היה תלמיד של אבא, ומדי פעם משוחח איתו ואומר לו: רבי, יש לי חידושים יפים. ואומר לו אותם. פעם אמר לו: בסוף הפיוט עת שערי רצון כתוב "לבריתך שוכן זבול ושבועה, זכרה לעדה סוערה ונגועה, ושמע תקיעה ותוקעה ותרועה", כלומר את הברית שלך (הקבה) שאתה שוכן זבול, וגם את השבועה שנשבעת לנו, תזכור לעדה סוערת ומלאה נגיעים וצרות. אבל מה זה "ושמע תקיעה ותוקעה"? אלא הכוונה שהתקיעה כביכול תוקעת את עצמה. ואז אני אמרתי לו: מחילה מכבודך, **הכוונה שהעדה תוקעה את התקיעה**, כי לפני כן מוזכר "לעדה סוערה ונגועה", ועל זה אומר **ושמע תקיעה** שתוקעת העדה הזאת, למה לא תפרש ככה?! **אמר לי: זה פירוש אמיתי, זה פשט.** היה עוד משהו אחר שהוא אמר לאבא, על הפיוט של רבי יצחק ירונדי, שנהגים בתונס לומר אותו בראש השנה (אמנם בכל המחזורים יש פיוטים שונים לראש השנה וכיפור, אבל בתונס נוהגים לומר פיוטים מתקופת ספרד, שחיברו אותם הראשונים רבי יהודה הלוי ורבי משה אבן עזרא ואחרים. אנחנו הדפסנו אותם בסוף המחזורים איש מצליח של ראש השנה וכיפור, בשם "מחזור פיוטים של תונס"), ומתחיל ככה: **אנא צורי וגואלי, יום תחקור דין פעלי, ה' היה עוזר לי.** ובין השאר כתוב: **נפש סוערה עניה, איך תצא בדין נקיה - אם עוונות תשמור יי, כלומר אם תשמור לה את העוונות לא תצא נקיה בדין?** אלא למה שנפש סוערה עניה לא תצא נקיה בדין? לכן לא תצא כיון שהיא סוערה בגלל העוונות שלה, לכן לא תצא נקיה בדין. אמרתי לו: מחילה, הפירוש לא ככה, אלא **"נפש סוערה עניה, איך תצא בדין נקיה - אם עוונות תשמור יי"**, כלומר אם תשמור לה את העוונות לא תוכל לצאת נקיה בדין. זה הפשט.

14. לא שהיה מבזבז כסף, אלא שהיה ישר ואמיתי. היום יש אנשים שמתקמצנים על כל שטות, ואומרים: חבל על הכול הזה, כמה הוא עולה? שבע עשרה או שמונה עשרה אגורות?... תשלם עשרים אגורות, מה אכפת לך?! תהיה בן אדם פתוח לך, אל תהיה

ולכן כאשר הם מוכרסמים לנו בכל, **בכותל המערבי ה' ירחם, בגיוס בחורי הישיבות, ובשמירת השבת**⁸. וכי אדם צריך לשתוק כל הזמן עד שלא ישאר כלום?! לכן מותר לדבר ולצעוק ולכאוב הכל, שישמעו כולם וגם כל הפוליטיקאים שקשורים לכסא מעור צבי⁹, והם לא יכולים להיפרד מהכסא הזה. אבל לא יקרה לכם כלום, תיפרדו ממנו, ותעלו עוד מעלה מעלה, כי אדם אמיתי מקובל אצל כולם¹⁰. לכן תאמר דעתך בלי צעקות ובלי קללות, אבל תסביר שאי אפשר להמשיך באופן הזה, וכי זה נקרא "סטטוס קוו"?! הרי הם מחריבים את הכל, ולא עושים ככה.

רבן של ישראל רש"י הקדוש ע"ה

יא. ביום חמישי הזה (כ"ט בתמוז) **פטירת רבן של ישראל רש"י ע"ה, שנפטר ביום כ"ט בתמוז שנת ד'תתס"ה**, לפני תשע מאות ושלוש עשרה שנה, כמנין "בראשית". לפני שלוש עשרה שנה, עשו "בול" בצרפת עם התמונה שלו. ראיתי את זה, והם עשו שם תמונת אדם תלמיד חכם, וכתוב **רש"י באותיות רש"י**. על יד התמונה היה כרם של ענבים, למה? כי הם ביררו: ממה רש"י התפרנס? וכי היה לומד בכולל?! מצאו שרש"י היה עושה יין מענבים, כי בצרפת היה הרבה ענבים ויין¹¹ (ולא כמו במדינות אירופה אצל האשכנזים שאין להם ענבים)¹², ורש"י היה חי מזה. ולכן כל פעם שהוא מסביר בגמרא איך עושים את היין, מתאר את זה כדבר שמכיר אותו. למה רש"י כ"כ חשוב לגוים האלה? כי הוא משחזר את השפה הצרפתית העתיקה, וכמה שהם ניסו לשחזר אותה לא הלך להם, והספרים שנכתבו אז כבר הלכו לאיבוד, וממילא השפה השתנתה הרבה מאד, אבל **מתוך פירושי רש"י הם מצאו אלפיים ומאתים מלים בצרפתית העתיקה**, ומזה התחילו לחבר כללים וכתבו על זה, ועשו כנס לכבוד רש"י שגוים דיברו שם.

רש"י מאיר לנו את העיניים

יב. אבל רש"י לא הביא לנו רק את השפה הצרפתית... אלא הוא מאיר לנו את העיניים, **ולא תוכל לעבור עמוד גמרא בלי רש"י, כי לא תבין כלום.** כל הפירושים שנכתבו אחרי זה יונקים מהפירוש שלו. הסגנון של רש"י מדויק להפליא. **ואם לא תלמד מה רוצה רש"י, לא תדע להעריך ולהבין אותו.** הנה בתחילת קידושין (ב' ע"א) כתוב: **"האשה נקנית בשלש דרכים בכסף בשטר ובביאה"**, ורש"י **כותב: האשה נקנית, לבעלה.** המפרשים מפלפלים למה רש"י כתב את זה. **אבל נראה שהוקשה לו מה זה "האשה נקנית" וכי נשים זה מסחר שמוכרים בשוק?! לכן רש"י כתב "לבעלה", שהכוונה נקנית לבעלה וצריכה אח"כ גט.** זה הפשט ברש"י. אמנם עשו לזה פלפולים לאין סוף, אבל הפשט הפשוט הוא ככה. צריך ללמוד

8. אומרים שמאות אלפים (ואולי שש מאות אלף) יש להם "היתר" לעבוד בשבת, ולכן הרחובות בשבת נראים כמו בחול (חוץ מבני ברק, ומי שרוצה לטעום טעם שבת שיבוא לכאן).
9. לכל חבר כנסת יש לו בכנסת כסא מעור צבי, לקיים מה שנאמר "והיה כעץ שתול על פלגי מים" (תהלים א' ג), כעץ ראשי תיבות כסא עור צבי...
10. בזמנו החזון איש כשדיבר על השמיטה היה בודד במערכה, ולאט לאט הלך וניצח, עד שהיום יש לפחות אלפיים חמש מאות חקלאים ששומרים שמיטה כהלכתה, בלי שום היתר לזה. אבל הוא היה בודד ויחיד בזה, "אחד היה אברהם ויירש את הארץ" (יחזקאל ל"ג כ"ד).
11. ולא רק זה, אלא גם ענבים טובים מאד, ועושים שם יין של "שמפניה". בספר אחד "הגדה של פורים" שנכתבה לשמוח ולהצחיק אנשים, במקום הא לחמא עניא כתבו שם "הא חמרא דשמפניא", וכשהייתי בגיל 7 שאלתי את סבא: מה זה שמפניה? אמר לי: אתה לא יודע מה זה?! זה יין משובח מאד. אבל טוב שלא שתינו אותו, כי יש לנו כאן יין הרבה יותר יפה מזה.

12. ולכן הם מקילים הרבה בזה, ומספיק להם שבעה עשר אחוז יין והשאר דברים אחרים (הרמב"א סימן ר"ד ס"ה). ולכן הרב עובדיה ע"ה (שו"ת חזון עובדיה ח"א סימן ר' סעיף ב' בהערה) **אומר שלא לברך בורא פרי הגפן על יינות כאלו** (של ב"ד ו' וכדו'), כי צריך להיות רוב ענבים, ואין בהם רוב יין.

בזכותך! עוד אנשים יזכו ללמוד ב'בית נאמן' <<

דוגמאות נוספות לזה

יד. עוד דוגמא לזה, בפסוק "המלאך הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים" (בראשית מ"ח ט"ז). הרמב"ן מפרש שמלאך זה השכינה. ולא ידעתי למה פירש ככה. אבל רש"י מפרש פשוט, שלפני כן כתוב "האלקים הרועה אותי מעודי עד היום הזה" (שם פסוק ט"ו), שהוא הקב"ה, וממשיך "המלאך הגואל אותי", כלומר המלאך הרגיל להשתלח אלי בצרתי, כי כשאני נמצא בצרה ה' שולח לי מלאך להציל אותי. ומה שאמר "מלאך" פשוטו כמשמעו ולא שכינה, אלא המלאך בא ודיבר עם יעקב אבינו. אלו דברים פשוטים, כי איפה מצינו שהשכינה תיקרא בשם מלאך? אלא הפשט כמו רש"י. עוד דוגמא לזה, בפסוק "אתה עתה תעשה מלוכה על ישראל" (מלכים א', כ"א ז'), שאחאב חזר הביתה סר וזעף, ואיזבל המרשעת אמרה לו: מה יש לך? אמר לה: אני ביקשתי מנבות השכן שלנו שיתן לי את הכרם שלו, "תנה לי את כרמך ויהי לי לגן ירק כי הוא קרוב אצל ביתי, ואתנה לך תחתיו כרם טוב ממנו. אם טוב בעיניך - אתנה לך כסף מחיר זה" (שם פסוק ב'). והוא אמר לי "חלילה לי מה' מתתי את נחלת אבותי לך" (שם פסוק ג'). אמרה לו איזבל: מה קרה לך? "אתה עתה תעשה מלוכה על ישראל". מה הפשט? בתמיהה: וכי אתה מלך?! בטלן שכמוך, הרי המלך צריך לקחת בכח. היא היתה ממשפחה של גוים, ויודעת אצל אבא שלה "מלך צידונים" (שם ט"ז ל"א) שהמלך לוקח הכל בכח, ומי שמתנגד הוא חותך לו את הראש, אין דבר כזה! המלבי"ם מפרש אחרת, "אתה עתה

תעשה מלוכה על ישראל", כלומר שאמרה לו: עכשיו אני אלמד אותך איך תעשה מלוכה. אבל הפשט שזה לשון תמיהה. ומצאנו שהפסוק מדבר בלשון תמיהה, כמו "שאל ימלוך עלינו?" (שמואל א', י"א י"ב), "ויאמר נתן אדוני המלך אתה אמרת אדוניוהו ימלוך אחרי והוא ישב על כסאי?" (מלכים א', א' כ"ד), כי אין בפסוקים סימני שאלה וקריאה, אבל צריך להבין ככה.

"לא קם כמו רש"י מפרש דברים על כוונת אומרם"

טו. הרשב"ץ רבי שמעון בר צמח, כתב פירוש על פרקי אבות "מגן אבות", והוא אומר בהקדמתו שם: הפירוש שלי בנוי על שלשה מפרשים גדולים, רש"י, רבנו יונה והרמב"ם. רש"י שמעולם לא קם אדם כמוהו מפרש דברים על כוונת אומרם". כלומר שמפרש דבר כפי הכוונה של האומר אותו, ולא עושה כל מיני פלפולים. והרמב"ם, כי בענייני מדות הוא יחיד בדורו, וכל דבר בפרקי אבות הוא מסביר לך, למה המדה הזאת רעה, ומה אדם צריך למנוע מהדיבורים שלו, כי חמשה סוגים בדיבור, יש דיבור נמאס ויש דיבור טוב ויש דיבור מותר וכו'. ורבנו יונה, כי היה חסיד גדול, ויש לו ספר שערי תשובה. והנה הפירוש שלו מיוסד על שלושה חכמים גדולים, וזה התואר שנתן לרש"י "לא קם כמוהו מפרש דברים כפי כוונת אומרם". ופירוש רבנו עובדיה ברטנורא בפרקי אבות בנוי על הרשב"ץ. הפשט של רש"י

שייך לקונה, והקונה אומר שהמטמון שייך למוכר. המלך שם עשה בחכמה, שאל את המוכר: יש לך בן? אמר לו: יש לי, שאל את הקונה: יש לך בת? אמר לו: יש לי. אמר המלך: שיתחננו הבן והבת, וממילא המטמון יתחלק ביניכם. חכמה נפלאה. אלכסנדר מוקדון שהיה שם, צחק על זה. המלך שאל אותו: למה אתה צוחק? אמר לו: אנחנו עושים אחרת, הורגים את שניהם וכל הכסף נכנס למלוכה. ככה היו חיים האנשים האלה. 16. איך אני יודע את זה? כי אבא ע"ה היה מכין את פירוש הרשב"ץ לקראת השיעורים בין מנחה לערבית בימי העומר (כי בימים האלה מאחרים מעט עשרים דקות-חצי שעה), וראה שרבנו עובדיה הוא קיצור ממנו. ולכן אמר: אם אתה רואה דברים לא ברורים

קמץ. כי הקמצנות היא אם כל חטאת. יש אנשים שמתקמצנים על שיחת טלפון, ואח"כ מתחרטים: חבל שלא התקשרתי אליך... אבל כבר עבר הזמן. 15. בירושלמי (בבא מציעא פ"ב ה"ה) מסופר על אלכסנדר מוקדון, שהגיע למלך אחד מעבר להרי החושך, ובאו לפני המלך שני אנשים לא יהודים, אחד מהם אומר לו: אדוני המלך, אני מכרתי לו אדמה והוא מצא שם מטמון, ובא אלי ואומר שהמטמון שלי, אבל אמרתי לו שהמטמון שלך כי זכית בו. הויכוח שלהם הפך מכולם, המוכר אומר שהמטמון

בזכותך!

עוד 500 אנשים יזכו ללמוד ב'בית נאמן'

בתרומה של 520 ₪
הגן זכאי להנציה שם
לברכה, הצלחה ולע"נ

בתרומה של 260 ₪
הגן זוכה להיות שותף בהפצה של
500 עלוני "בית נאמן"

לפרטים ותרומות:

052-7120554 | 08-6727523

או באתר: <http://yh4.vp4.me/new>

אפשר לתרום גם ע"י <>

לאור סיום פרויקט בניית חדרי הפנימייה
החדשים והמרווחים בשיבתנו הקדושה
**ישנה אפשרות לקבל
עוד בחורים לשנה"ל הבאה**
(גם לשיעורי ב'ג')

בישיבתנו הקדושה
הסניף של "כסא רחמים" ביישוב עמנואל
(כ-35 דקות נסיעה מהמרכז)
בהנהגתו ובהכוונתו של מרן שליט"א

רמה לימודית גבוהה, כמסורת הישיבה	עבודה על ידאת שמים פנימית	צוות ח"ח, מקצועי, מסור ואיכפתי	יחס אישי וחם, מלגות ותלמידים	אווירה פסטורלית, נעימה ושמחה

לקביעת ראיון ומבחן לרישום, ניתן להתקשר:

050-4125900 הרב אריה | 054-8463584 הרב אורי

בברכת התורה, ההנהלה

והנהיג ככה¹⁹.

הוכחה לזה מדברי הגמרא

כ. אבל כל דבר שהאחרונים אומרים אותו, תוכל למצוא לו מקור בגמרא. **ובסייעתא דשמיא מצאתי מקור יפה מאד לזה**, בגמרא (בבא קמא ע"א ע"ב) רבא שאל חמשה חצאי בקר או לא. ורב נחמן ענה לו: חמשה "חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השה" (שמות כ"א ל"ז) הכוונה גם חמשה חצאי בקר או לא. ורב נחמן ענה לו: חמשה בקר דוקא, ולא חצאי בקר. למחרת בבוקר אמר לו: טעיתי בתשובה שאמרתי לך אתמול, אלא התשובה "חמשה בקר" אפילו חמשה חצאי בקר, "וארבע צאן" אפילו ארבעה חצאי צאן. וממשיך רב נחמן: "והאי דלא אמרי לך באורתא", מה שלא אמרתי לך את התשובה הנכונה אתמול בערב, "דלא אכלי בשרא דתורא", כי לא אכלתי בשר של שור. מה הכוונה? רש"י פירש: לא דקדקתי טעמו של דבר. אבל איך זה נכנס בלשון הגמרא "דלא אכלי בשרא דתורא"? מה הקשר בשר של שור עם התשובה של חמשה בקר? אלא במקום אחר (עירובין כ"א ע"ב) רבא אומר על הפסוק **"ולהג הרבה יגיעת בשר"** (קהלת י"ב י"ב), **שמי שהוגה בתורה טועם בה טעם בשר, כי הסברות בגמרא אין כמותן בעולם**²⁰. המלה בשרא אותיות "סברא" (בחילוף שי"ן וסמ"ך). וזה מה שרש"י אומר כאן, "דלא אכלי בשרא דתורא", וממילא הסברא שלי חלשה²¹. אבל למה רב נחמן לא אכל בשר של שור? התוספות (בד"ה דלא) אומרים ככה: דלא אכלי בשרא דתורא, "שרוי בתענית היה". וזה לא מובן, כי אם הוא היה בתענית כל היום, אז בלילה היה יכול לאכול מה שירצה, ולמה "לא אכלי בשרא דתורא"? ואם התענית התחילה מהלילה עד למחרת, הרי מי שבא לקבל תענית כמו בכיפור הוא אוכל לפני כן טוב מאד, וא"כ אכלת אתמול כל היום, "ואכל ושבע ודשן" (דברים ל"א כ'), ועכשיו התחלת את התענית, אז איך המח שלך כבר לא עובד?! **אבל אם נאמר כדברי ספר חסידים, זה מובן יפה מאד, שרב נחמן היה שרוי בתענית כל היום כולו, והרי במוצאי התענית לא אוכלים בשר, ולכן אמר "דלא אכלי בשרא דתורא", כי זה מוצאי התענית ולא אוכלים בשר.** זה מקור מהגמרא למנהג של ספר חסידים. וככה כתב גם מהרי"ל (תשובות מהרי"ל סימן קכ"ה).

אסור להכות את התלמידים בכלל

כא. בימים האלה לא מכים את התלמידים בכלל. **אמנם הרב עובדיה**

19. פעם (בשנת תשס"ז) היה ליל עשרה בטבת במוצאי שבת, ואבא הלך לקנות דג בשביל הסעודה שאחרי התענית למחרת. היו שם דוכנים של הערבים, והוא מצא דג שמן. היה שם יהודי אחד, ואמר לו: הרב קונה את זה לכבוד "סילבסטר"? (כי עשרה בטבת אז היה סמוך לתחלת שנת הנוצרים, וקוראים לזה בתנוס "פפא נואל", יום הולדתו של אותו האיש). אבא ענה לו: מה פתאום?! אני קונה את זה בגלל התענית. התפלל: איזו תענית? אמר לו: תענית על זה שהחריבו לנו את בית המקדש, שאל אותו: מי החריב? ענה לו אבא: הרומאים, אלה שעושים סילבסטר...

20. ולכן היום חילונים רוצים ללמוד גמרא, על תנאי שלא יגידו להם לשמור שבת, רק ללמוד גמרא בלבד. היה מקום כזה בתל אביב שנקרא "איפכא מסתברא" (אני לא יודע אם זה קיים היום), ובאים לשם חילוניים ללמוד גמרא, כדי לטעום טעם הסברא של הגמרא, כי הלימוד שלהם כולו יבש, ואין להם משהו שהשכל יעבוד להם, אלא כל היום מדע דרדע ברדע... לכן עשו את זה "איפכא מסתברא", שאחד אומר סברא והשני אומר לו "ואיפוך אנא" וכי.

21. כתוב בגמרא (בבא בתרא כ"ב ע"א) שרב אדא בר אבהא אמר לתלמידים שהולכים ללמוד אצל אביי, **"אדמגרמיתו גרמי בי אביי תו איכלו בשרא שמינא בי רבא"**, כלומר עד שאתם שוברים עצמות אצל אביי לכו תאכלו בשר שמן אצל רבא. למה אצל אביי זה עצמות? מהרשב"א מסביר שהרי בשש הלכות יע"ל קג"ם הלכה כמו אביי (זה מובא במציעא דף כ"ב ע"ב), **הומלים יע"ל קג"ם גימטריא גרמי"**, אז אמר לתלמידים: עד שאתם הולכים אצל אביי שרק בשש הלכות הלכה כמותו, תבואו ותאכלו בשר שמן אצל רבא. וכי רבא יתן להם בשר שמן?! לא הסברא של רבא כ"כ בעלת חכמה שהיא כמו בשר שמן. **בשרא אותיות סברא.**

שים לב!
ההזדמנות האחרונה
לשנת תשע"ח

למסירת שמות להצלחה התקשרו:
08-6727523

הוא מספר אחת, ובמיוחד בגמרא. כמה פעמים התוספות מקשים עליו, ואם תחזור על הלשון שלו, תראה שהפשט נראה כדבריו (אא"כ זו קושיא ממקום אחר). לכן צריך לשים לב לזה, כי המח של בני דורנו "מקובע", וחושבים שרש"י מפרש דרש ואילו אבן עזרא והרמב"ן וכו' מפרשים פשט. אבל זה לא נכון, כי אם תבדוק תראה שהרבה פעמים רש"י מפרש דוקא את הפשט.

"הפכה ה' לטובה"

טז. בשבת מברכים גם את ראש חודש אב. אמנם יש אומרים שזה לא מתאים, אבל גם הוא יהפך לטובה. ואנחנו כותבים **"אב יה"ל"**, ראשי תיבות **יהפך לטובה**. ולכן אומרים: מי שעשה נסים לאבותינו וממצרים גאלם וכו', בסימן טוב ובמזל טוב יהיה לנו ראש חודש מנחם אב, **יהפכה הקב"ה עלינו לטובה ולברכה. לא אומרים יחדשהו אלא הפכהו**, כי הוא לא טוב וה' יהפכהו לטובה.

אכילת בשר בימים אלו

יז. השבוע הזה כולו אוכלים בשר, כולל ראש חודש. **וככה כותב הרב חיד"א** (מורה באצבע אות רל"ג): **אני אוכל בשר לכבוד ראש חודש**. אמנם האשכנזים מחמירים הרבה בזה, ואומרים שראש חודש אב שונה מכולם, למה? כי זה יום פטירת אהרן הכהן, "בחודש החמישי באחד לחודש" (במדבר ל"ג ל"ח). אבל מה יש בזה? אם אתה אוכל אז תאכל לכבוד ראש חודש. אבל כל השבוע הבא לא אוכלים בשר, אא"כ יבוא המשיח שאז נאכל כרגיל, אבל בינתיים אפשר לאכול בשר רק בראש חודש ובשבת עד מוצאי שבת בלבד. **במוצאי שבת**, יש מקילים למי שעושה סעודה רביעית עם בשר בכל מוצאי שבת. אבל לא נהגנו בדבר הזה. ואולי לילדים אפשר להקל בזה.

חולה עדיף שיאכל בשר עוף ולא בשר בהמה

יח. אדם חולה עדיף שיאכל בשר עוף מאשר בשר בהמה, למה? כי מעולם לא הקריבו את העוף שלנו על המזבח, שהרי תרנגולים לא כתובים בתורה. אמנם כתוב "מי שת בטוחות חכמה או מי נתן לשכוי בינה" (איוב ל"ח ל"ז), ויש ספק אם "שכוי" הכוונה על התרנגול או על הלב. הרא"ש (ברכות פ"ט סימן כ"ג) כותב: טוחות זה כליות ושכוי זה הלב, כי הלב סוכה¹⁷. אבל בכל אופן בתורה אין קרבן מתרנגול, אלא רק תורים ובני יונה בלבד. לכן עדיף לתת לחולה לאכול עוף בשבוע הבא¹⁸. אמנם בשנה הזאת אין דין שבוע שחל בו תשעה באב, אבל בשר לא אוכלים כבר מראש חודש.

לא לאכול בשר במוצאי הצום

יט. **אבא ע"ה** היה נוהג במוצאי כל תענית, חוץ מכיפור ותענית אסתר (שזה ליל פורים), שלא לאכול בשר אלא רק דג בלבד. פעם הוא הראה לנו מקור לזה, **בכף החיים** (סימן תקנ"ח אות ט"ז) שכותב **בשם ספר חסידים, שלא לאכול בשר בליל התענית ובמוצאי התענית**. ואבא נהג

ברבנו עובדיה, תקח הרשב"ץ ותבין הכל. (ועיין בחוברת אור תורה סיון תשע"ז סימן צ"ח).
17. ובזה מתיישבת קושיא עצומה, כי אם אדם בבית ואין לו תרנגול שיאמר לו "קוקוריקו", איך יברך בבוקר "הנותן לשכוי בינה"? איזה שכוי שמעת עכשיו?! אלא שכוי פירשו לו, ולכן אדם ישן ואחרי כמה שעות מרגיש שצריך לקום, כי יש לו בינה.

18. העולם לא יודעים את הערך של בשר עוף. אני זוכר תשובת הרשב"ץ (ח"ג סימן ל"ז) שכותב **שנוהגים לתת ליולדת מרק עוף**. ועד היום הזה ידוע בגר"ב שנוהגים ליולדת מרק עוף, וקוראים לזה "מרק זהב" כי הוא צהוב. ולא היו יודעים את הסיבה לזה, אלא נהגו בכל הדורות ככה. אבל בדורנו התברר שבמרק עוף יש "אנטיביוטיקה" טובה ביותר, והיולדת צריכה את זה כדי להתגבר על ההשפעות של הלידה. אבותינו עשו ככה והם בעצמם לא ידעו את זה, וגם הרשב"ץ כותב ככה בלי שידע מהאנטיביוטיקה. לכן לא לרלול במסורת של דורות, שהיולדת אוכלת מרק עוף.

קדש ישראל לה' ראשית תבואתה, כל אוכליו יאשמו, רעה תבוא אליהם נאם ה' (ירמיה ב' א'-ג'). כמה הפסוק האחרון נפלא, **כל מי שאכל את ישראל קיבל אח"כ את המכה שלו**, כי הקב"ה יש לו זמן וסבלנות והכל לאט לאט. **פרעה** אכל את עם ישראל, ומה נשאר ממנו?! וכי יש היום פרעה בעולם?! לא פרעה ולא מצרים (מצרים של היום זה עם אחר לגמרי). **בבל**, אחרי כל מה שעשו בעולם, הלך נבוכדנצר והלכה בבל, והלכה החומה הגדולה שהיתה שם, והיא נשארה חריבה עד היום. יון, שעינו אותנו בזמן החשמונאים, הנה לא שוה פרוטה היום. אותו דבר **ספרד**, כמה שעינו אותנו באינקויזיציה, וכמה שעשו עינויים נוראים ליהודים. אמרו שה"ורו" לא הולך טוב, בגלל ששותפים בו גם יון וגם ספרד, והן מדינות עניות ואביונות, ובגללם צריך להחזיק את זה בכח. ויש אחת שמחכה בתור "גרמניה", שעוד יגיע זמנה והיא לא תברח מזה. זה מה שכתוב "כל אוכליו יאשמו".

בימינו מתקיימת נבואת ירמיה הנביא

כג. הנביא ירמיה ראה את החרבן כמו עינוי, והוא כתב דברים נוראים על זה, וגם ניבא על החרבן (ההפטרה של תשעה באב "אסוף אסיפם" מקורה בירמיה). אבל הוא גם חזה את הבנין והגאולה, ואמר: "עוד ישמע במקום הזה וגו' קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה" (ירמיה ל"ג י"א). אומרים את זה בשבע ברכות. כשהיינו בחוץ לארץ לא ראינו כלום, כי כל השבע ברכות נעשים בחוץ לארץ, ורק כאשר יהודי מזדקן ורוצה שיקבר בארץ ישראל, אז לוקחים אותו לארץ ישראל בשביל להיקבר שם. ולכן לא הבנו את הנבואה הזאת "קול חתן וקול כלה", למה קול חתן? זה קול קברות... אבל אח"כ בימינו הכל חזר ב"ה, "קול חתן וקול כלה קול אומרים הודו ה' צבאות" (שם) 25.

"ושנתי ערבה לי"

כד. בירמיה יש עוד פסוק כ"כ נפלא: **"על זאת הקיצותי ואראה ושנתי ערבה לי"** (ל"א כ"ה), מה הוא מדבר? לפני כן הוא מתאר את עם ישראל שיהיו איכרים ועובדי אדמה, וישבו בה יהודה וכל עריו יחדיו, איכרים ונסעו בעדר" (שם פסוק כ"ג). וכמו שהיה לפני כמה זמן, שחקלאים בנו כמה ערים בארץ ישראל. ופתאום מסיים: **"על זאת הקיצותי ואראה ושנתי ערבה לי"**, מה הקיצות? איפה היית? אלא שהנבואה באה בדרך חלום בשינה, ופתאום ירמיה קם מהשינה ורואה שאין כלום, ומתפלא: איפה כל מה שראית?! ועל זה אומר "ושנתי ערבה לי", כלומר השינה שלי היתה כ"כ עריבה, שאני רוצה לחלום עוד פעם את זה. ירמיה הנביא חיכה ליום הגאולה, ולכן הנחמות שלו מיוחדות במינן 26. ומטעם זה שתי ההפטרות הראשונות בשבתות האלה הן של ירמיה, ורק ההפטרה האחרונה היא של ישעיה, שהוא מדבר בתקיפות רבה. אבל בכולן יש סיום של נחמה.

פסוקי הנחמה שבסוף הקינות

כה. בסוף הקינות יש פסוקי נחמה, ובתשעה באב מדלגים אותם. ככה כתב הגאון פרי חדש (בליקוטים סימן תקנ"ט ס"ה), וככה המנהג. **אבל בימים האלה של בין המצרים, אם קוראים קינה שכתובה בתשעה באב, אומרים גם את הנחמה שלה.** וראיה לדבר, שיש קינות מיוחדות שנכתבו לליל תשעה באב (לא הקינות של שבת דברי ושמעו וחזון), ושם אין נחמה בכלל, כי בתשעה באב לא אומרים נחמה,

25. פעם הייתי נותן שיעורים בתל אביב, ואח"כ לוקח אוטובוס עד תחנה מרכזית ומשם קו 54 עד בני ברק. בתחנה מרכזית היו שם עשרה אולמות (ואולי יותר מזה), וכולם שרים וצועקים "וראה בונים לבנויך".... ירמיה ראה את זה בחזון הנבואה, שיגיע הזמן שכל ארץ ישראל תתמלא "קול חתן וקול כלה" וגם חזה שהיה שומרים תורה ומצוות, "קול אומרים הודו את ה' צבאות".

26. **רבי אורי זוהר שליט"א** בספרו ובחרת בחיים (עמ' 62) כותב: אין כמו ירמיה הנביא שהאמת שלו פורצת ממעמקי הלב, כי הוא לא פוליטיקאי ולא כלום, אלא הוא מדבר כי כואב לו (ראיתי את זה לפני שלשים שנה).

ע"ה (חזון עובדיה-ארבע עתניות עמ' קכ"ו) אומר שזה רק משעה פלונית עד שעה פלונית, אבל בימינו אסור להכות תלמידים בכלל כל השנה. וכמה שתוכל לקרב תלמידים בטוב טעם זה עדיף ממכות. בג'רבא היו נוהגים שתלמיד שמפריע בימים האלה, הרב אומר לו: אני צריך לתת לך מכות, אז אני מחכה אחרי תשעה באב, ואתן לך רשימה כמה מכות מגיע לך... אבל אסור לעשות ככה, כי לפעמים התלמיד קצת לא נורמלי, ואם ישמע ככה יברח ולא יבוא יותר 22. לכן היום צריך להיזהר בזה. בגמרא (סוטה מ"ז ע"א) כתוב "שמאל דוחה וימין מקרבת", **אבל חכמי הדור כתבו שבדור הזה "ימין מקרבת ושמאל מקרבת"**, וכמה שתוכל לקרב את הילד תעשה ככה. ואפילו בדברים נוראים, שמצאת בחור שהולך בדרך לא טובה ומעשן בשבת רח"ל, תקח אותו בידך ותדבר איתו. ואפילו בלי לומר לו על זה כלום, הוא בעצמו יזרוק את הסיגריה. **לפעמים ההשפעה תבוא יותר כאשר אתה מדבר בנועם** 23. ולכן אמנם פעם היו מכים תלמידים, אבל היום לא מכים אותם, אלא כמה שתוכל לקרב את התלמיד תקרב אותו בדרכי נועם. התלמיד מבין. **ורבי דוד ברדא ע"ה** היה אומר שילד בן ארבע-חמש מבין אותך יותר ממה שאתה מבין את עצמך, כי הוא מבין אם אתה כועס עליו באמת או שאתה צוחק, וכן על זו הדרך.

כל מי שאכל את ישראל מקבל את המכה שלו

כב. אנחנו קוראים את הפסוקים האחרונים של ההפטרות במנגינה של החגים. והמנגינה הזאת של תונס היא מיוחדת במינה 24: "ויהי דבר ה' אלי לאמר, הלוך וקראת באזני ירושלים לאמר, כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולותיך, לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה.

22. במסכת שמחות (פ"ב מ"ה) מסופר על אחד שהראה לבנו הקטן באזנו "אוי ואבוי לך", הלך הבן וזרק עצמו בבור וטבע שם. מה השגעון הזה?!

23. היה מעשה כזה **ברבי אריה לוי ע"ה**, שהיה צדיק יסוד עולם (ויש עליו ספרים שהיה מיוחד במינו). פעם בליל שבת בא אליו אדם חופשי ובידו סיגריה, ושאל אותו: הרב, תגיד לי איפה רחוב פלוני? אמר לו: בוא איתי. תפס אותו ביד, והיה לו חום וחשמל ביד משוה מיוחד (ככה העידו מנחם בנין ואחרים). אותו אדם תופס בידו הימנית בידו של הרב, ותופס את הסיגריה בידו השמאלית. הרב הלך אתו מרחוב לרחוב והסיגריה בידו. עד שאמר לו: הגעת לייעד. אמר לו: הרב, חכיתי שתאמר לי כמה מלים על הסיגריה, ולא אמרת לי כלום, **אני נשבע לך שלא אעשן יותר בשבת. וזרק את הסיגריה.** היה מעשה אחר עם **החזון איש ע"ה**, שמישהו בא אליו ואמר לו: הרב, אני עשיר ויש לי אפשרות לקנות אוטו לבן שלי, אבל הוא בעוונות לא שומר שבת, אז אני אביא לו אוטו בתנאי שישמור שבת. ענה לו החזון איש: **תביא לו אוטו בלי שום תנאים!** התפלא: למה? אמר לו: ככה ההשפעה שלך תגדל יותר, כי הוא יודע שאתה שומר שבת, והוא מחלל שבת כדי להכעיס אותך, אז תביא לו אוטו בלי דיבורים, והוא לבד יתחיל לשמור שבת (פאר הדור ח"ד עמ' צ"ח). ככה צריך לעשות היום.

24. פעם (בשנת תשכ"ב) לימדתי את ההפטרה של פסח: "בעת ההיא אמר ה' ליהושע עשה לך חרות צורים ושוב מול את בני ישראל שנית" (יהושע ה' ב'). זו הפטרה יפה מאד. והיה שם ילד אחד בן עשר כלאפו כהן (איפה הוא היום אינני יודע), שאנחנו קוראים כמה פסוקים והוא אומר לי: **הרב, זו מנגינה יפה מאד.** ממשיכים לקרוא כמה פסוקים, ועוד פעם: הרב, איזו מנגינה נפלאה. אמרת לי: המנגינה הזאת נמצאת רק בתנאים, לא במרוקו ולא בג'רבא ולא בשום מקום אחר.

בשורה טובה לשוחרי התורה והמצוות

כידוע עליו גדול הוא לנשמות הנפטרים להנציח את שמותיהם בספרי לימוד אשר ילמדו בהם תלמידי חכמים

לכן מכוון "ארח צדיקים" יצא במבצע גדול ונרחב אשר בו אדם הרוצה להעלות את נשמת יקיריו למקום גבוה בגן עדן יוכל בתרומה למוסדות לעשות כן.

בתרומתכם אנו ננציח את שמות יקירכם

בתוך ספרי מן הגאון רבי רחמים חי חיימה הכהן זצ"ל וחנו גולקמלישיבוב, מלליים ובני מדרש שילמדו מתוכם.

וכן תעשו נחת רוח לקרובי משפחתכם בקלות ללא מאמץ כלל

08-6727523

ארח צדיקים

קו בית נאמן
0799-270505

הקו כולל:
שלוחת תמיכה ותרומות עבור העלון הקדוש
רשימת מוקדי הקרנת שיעורו של גאון ישראל מרן שליט"א
שלוחת קישור ישיר למפיצי העלון ברחבי הארץ
שמיעת השיעורים
הודעות הקוראים והודעות מערכת
נקודות הקרנה או מפיצים שעדיין לא מוזכרים בקו
נא לעדכן בשלוחה 2

אשכול הכופר

מתוך ספר "תורת החמים"
מחודשו על התורה
פרשת מטות

מורחו של מורנו ורבנו מור הנאון
רבי החמים חי תורתה הכתוב וצדיק
ראב"ד ז"ל ונאמר ראשי הישיבות שבה

ל' ב' סמיכות הפרשה לעיל כתיב ככל אשר צוה ה' את משה וסמך ליה וידבר משה אל ראשי המטות וגו'. לרמוז מ"ש רש"י ז"ל כאן חלק כבוד לנשיאים ללמדם תחלה ואחר כך לבני ישראל וכו' ומנין שאף כל הדברות כן וכו' ע"ש. והוא ככל אשר צוה ה' את משה וידבר משה אל ראשי המטות, ר"ל כל אשר צוה ה' את משה דבר משה אל ראשי המטות תחלה ללמדם שחילק כבוד לנשיאים.

א"נ לעיל מיירי בפרשת הקרבנות וסמך ליה פרשת נדרים לרמוז מ"ש ז"ל (יבמות ק"ט ע"ב) שהנודר כאילו בנה במה והמקיימו כאילו הקריב עליה קרבן.

ל' ד' ואשה כי תדור נדר לה'. אפשר לפרש שבא לרמוז מ"ש ז"ל (שבת ל"ב ע"ב) בעון נדרים (שנודרים ואין מקיימים) אשתו של אדם מתה ב"מ. והוא ואשה כי תדור נדר לה' ר"ל כאשר אתה תדור נדר אז האשה לה' רוצה לומר כי רוחה תשוב אל ה' אשר נתנה ב"מ.

ל' א, כ"ד וכבסתם בגדיכם ביום השביעי וטהרתם ואחר תבואו אל המחנה. נראה לפרש בדרך רמז במה שנודע כי צריך האדם לפשפש במעשיו בכל זמן ולשוב בתשובה וכמ"ש (קהלת ט' ח') בכל עת יהיו בגדיך לבנים. ויש ב' נסיונות לאדם אם הוא ירא ה' באמת, א' נסיון הבחורות, כי מי שעובד את ה' בזקנותו אין הוכחה שעובד את ה' באמת דאפשר שהוא מפני חולשתו, אבל מי ששב בעודו איש בתקופו וגבורתו ודאי שאינו אלא לכבודו יתברך והוא ירא ה' באמת. ב' בהיותו עובד את ה' גם בימי עשירותו והצלחתו, כי העושר הוא סיבה לעזוב דרכיו יתברך כדכתיב (דברים ח' י"ד) ורם לבבך וגו', ואם גם בימי עשירותו והצלחתו הוא מחזיק בדרכיו יתברך זה סימן שהוא צדיק באמת. והוא וכבסתם בגדיכם שתתקנו מעשיכם באמתות גם "ביום" רמז לבחורות האדם שהוא דומה ליום והזקנה דומה ללילה שהעולם חשך בעדו. ועוד "השביעי" גם בהיות האדם שבע וטוב לב מרוב כל, ששני נסיונות אלה מורים על האדם שהוא ירא ה' באמת. ואחר תבואו אל המחנה, זה מחנה שכונה רמז לגן עדן שיתענג בעולם שכולו טוב וכולו ארוך.

בהמשך לקריאה לשליחת עצומה לחברת החשמל למען קדושת השבת מבקשים מכל איש ואשה להצטרף רק בדרכים דלהלן במייל y5802986@gmail.com או בפקס 15325802986 כמו כן אפשר דרך מערכות "נדרים פלוס" או "קהילות" בקופה בשם "עצומה לחברת חשמל".
ולרכיזים ופעילים בלבד לפנות למספר 0548425660 הרב צ. גפני.

גם מי ששלח כבר לחברת חשמל נא לשלוח שוב לאחד המקומות הנ"ל בברכת התורה לשמה הכו"ח לכבוד השבת בנימין חותה

עד מנחה שאומרים שם "נחם" 27. אבל בימים האלה אומרים את הנחמה.

החישוב הנכון לשנת החרבן

כו. החרבן היה בשנת 69 למנין הגויים. ככה מוכח מהרמב"ם (בהקדמתו ליד החזקה, ופי"א מהלכות קדוש החדוש הט"ז, ופי" מהלכות שמטה ה"ד וה"ה), ככה כתב הגר"א (סימן ס"ז סק"ח), וככה כתב רבי יהונתן אייבשיץ (בתומים שם סק"ג), ועוד. ומשום מה טעו ואמרו שהחרבן היה בשנת 68 למנין הגויים, ונתנו סימן שאם תוריד לגויים "חיים" שזה גימטריא 68, תדע מתי החרבן. אבל זה לא נכון, אלא הסימן "והסר ממנו יגון ואנחה", שתוריד לנו את ה"יגון" שזה גימטריא 69, ככה תדע מתי החרבן. והמלה "ואנחה" גימטריא 70, כי יש דעה שהחרבן היה בשנת 70 למנין הגויים (עיי' בעלון מס' 23 הערה 36). ולכן השנה הזאת, אם אתה מוריד 69 ממנין הגויים יצא לך 1949, וזה מספר השנים מהחרבן עד היום (וע"ע בעלון שם אות ל"ז-מ"ה, ובספר בינה לעתים עמ' רי"ג).

לא להתייאש, בוא תבוא הגאולה

כו. על זה רבי יהודה הלוי אומר בקינה "ציון הלא תשאלי לשלום אסיריך", בשורה האחרונה שם: "אשרי מחכה ויגיע ויראה עלות, אורך ויבקעו עליו שחרייך", כלומר אשרי מי שיש לו סבלנות, ולמרות כל החסרונות שיש כאן בימינו הוא יודע שיגיע הזמן שיבקעו עליו שחרייך, "אז יבקע כשחר אורך וארוכתך מהרה תצמת, והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספך" (ישעיה נ"ח ח'). וזה לא רק על אדם פרטי, אלא על כל עם ישראל. לכן כתוב בספרים שהסימן של ההפטרות האלה זה דש"ח, שזה ראשי תיבות דברי שמעון חזון. אבל זה גם ראשי תיבות "דור שכולו חייב", שאפילו יהיה דור שכולו חייב אין להתייאש מן הגאולה, כי יום אחד תבוא הגאולה 28. לכן בעז"ה נזכה כולנו לזמן שיבקעו עליו שחרייך, והוא זמן הגאולה במהרה בימינו, אמן ואמן.

מי שברך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל השומעים ואת כל הקוראים בעלון "בית נאמן". הקב"ה יתן להם כל משאלות לבם לטובה, בריאות איתנה והצלחה רבה, אורך ימים ושנות חיים וכל טוב, אמן כן יהי רצון.

אל מלא רחמים, הוא יתמלא ברחמים על נפש רוח נשמת בתי העלמה גאולה עדנה בת אסתר ז"ל, תהיה נשמתה צרורה בצרור החיים אמן כן יהי רצון. ועל נפש רוח נשמת הרבנית הדסה בת אביבה ז"ל, רוח ה' תניחנה בגן עדן, ותהיה נשמתה צרורה בצרור החיים, אמן כן יהי רצון.

27. אמנם יש אומרים "נחם" גם בשאר התפלות, אבל זה רק מנהג ירושלים, ואילו בכל הערים נהגו לומר "נחם" רק במנחה. ככה כותב מרן בבית יוסף (סימן תקנ"ז).

28. וכי פעם מישהו חשב שיהיה נשיא באמריקה שיקרע את איראן לגזרים ויעשה ממנה כתי? אדברה כל העולם היו עוזרים לאיראן, והיו שונאים אותנו וממרים לנו את החיים. אבל הקב"ה הפך את העולם, נתן לטראמפ הזה שיקח "טרמפ", ויחליט לא לתת כסף לאיראן ולא לקנות ממנה נפט. עד שתיחנק מזה, ויעשו שם הפגנות וילכו לניהם ובאר שחת. ולא רק הם, אלא כל אלה שעושים רע לישראל יבואו איתם חשבון. היה הסטוריון אחד (לא

ראיתי את הספר שלו), שכתב ספר באנגלית, ושם יש למעלה ממאה מקרים בימינו שאמריקה עשתה רע לישראל ואח"כ קיבלה סופה. וכל סופה יש לה שם מיוחד, כמו למשל סופת "קתרנה". למה אני זוכר אותה? משום שהיא היתה בשנת תשס"ה, שאז היה פיגוע גוש קטיף שהם תמכו בזה, ובסופה הזאת מליון וחצי אמריקאים גורשו מהבית שלהם. המלה "קתרנה" עולה בגימטריא תשס"ה (אמנם הם לא ידעו גימטריאות, אבל אני מצאתי את זה). אבל כאשר הם יילכו טוב עם ישראל הקב"ה יתן טוב לנו ולהם, "נתת שמחה לבבי מעת דגנם ותירושם רבו" (תהלים ד' ח'), כאשר הדגן והתירוש של הגויים מתרבה, אז נתת שמחה לבבי.

הזדמנות אחרונה

הלכה יומית לעילוי נשמת

אלפי הלכות מעלות את נשמת יקירך

בא לשמח את נשמת יקירך! ניתן לבחור עמוד של הלכה יומית בתאריך המיוחד לכם להנצחה או לברכה בספר: "שונה הלכות" הנדפס על ידי המוסדות הספר מופץ באלפי עותקים ומחולק חינם לבתי כנסת וישיבות בארץ ובחו"ל

למסירת שמות יקירכם התקשרו: 08-6727523 052-7130554

ילדי גאולה

לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה
בית נאמן לילדים מתוך שיעורו של מרן ראש הישיבה שליט"א

גליון 77

תשובה ניתן לענות בקו בית נאמן
079-9270505 שלוחה 23
בין הפותרים נכונה יוגרל פרס
(נא לציין שם וטלפון)

א' בתמונה?

לחצו
תספור

הלכה נאמנה

א. מרן השלחן ערוך (סימן תקנ"א סעיף ט') כותב שלא לשנות יין מראש חדש אב. אבל פה חיים (שם אות קכ"ו) וברית כהנה (מערכת ר' אות ח) כתבו שלא קבלו עליהם שלא לשנות יין, כי מדין הגמרא (תענית כ"ו עמוד ב') זה מתיר עד סעודה מפקקת, ולכן בחו"ל ובירושלים אמרו "אנחנו שותים יין כי לא יכולים לעמוד בזה". אבל לפי דעתי זה דוקא בזמנם שכל מאכלם היה להם יין, וקמו שמצינו בפסוקים: "ומלפי צדק מלך שלם הוציא להם יין" (בראשית י"ד ח), "לאמתם יאמרו איה דגן ויין" (איכה ב' ב'), "אבל היום לא שותים יין רק לעתים רחוקות, ולכן אפשר להמנע מזה. ואם אדם מקרח לשנות משהו, יביא מיץ או משהו אחר, כי אפשר בלי לשנות יין אלא ישתה רק בשבת.

ב. האשכנזים מחמירים גם ביין של הבדלה, ובמוצאי שבת הם לא שותים יין, אלא מחפשים ילד (עד גיל שתיים עשרה) שישתה להם. אבל אם אין ילד מה עושים? פעם אמרתי לרבי מרדכי גונט שליט"א שיש לי עצה פשוטה מאד, שביאו בירה לבנה שזה "חמר מדינה" ואפשר לצאת בה ידי חובה.

ואז גם לפי החומרא של האשכנזים זה מועיל ומתיר. ולכן במקום לחפש ילד ולומר לו שישתה (וגם צריך לשנות רביעית כדי שיתברך אחר כך ברכה אחרונה), תשתה בירה, ואחר כך תברך נפשות, ואתה יוצא ידי חובת הבדלה, והכל בסדר גמור (ופעם פתונים היו מספקים אם הבירה נחשבת חמר-מדינה או לא, ואבא יצ"ל דעתו היתה להחמיר בזה, כי הוא שמע (כנראה מרבנים אחרים) שאין חמר מדינה בתנע אלא רק עראק, ולכן אבא החמיר בבירה, אבל ראיתי בשו"ת הרד"ל רבי דוד לוריא (סימן ד') שמביא ראיה מהגמרא (פסחים ק"ז עמוד א') שסתם שכר זה שכר שעורים (בירה), ולשכר שעורים זה נקרא חמר-מדינה (ככה כתבו כמה אחרונים), אבל לא בירה שחורה אלא בירה לבנה בלבד, למה? כי צריך להיות בירה משפיר, ושחורה אינה משפיר. ויש פאולה שלוקחים קפה ותה ועושים על זה הבדלה, אבל לא כך הדיון. כי צריך דוקא דבר משפיר (ויש על זה תשובה ארוכה בשו"ת יביע אומר חלק ג' חלק א"ח סימן י"ט)) (גליון 24 אותיות ח' ט' והערה 9, וגליון 73 אותיות ל' ול"א והערות 30 31)

לפני חרפן בית המקדש [השני] נפגש רבן יוחנן בן זכאי עם הרשע אספסינוס, ונקט ממנו "תן לי יבנה וחכמי", שאל אותו: בן כמה אתה? ענה לו רבן יוחנן שהוא בן מאה ועשר, אמר לו: "טוב, בסדר". אבל עברו אלפים שנה מהפשיטה הזאת (מתי הוא נפגש אתו? שלש שנים לפני החרבן בשנת שלשת אלפים תתכ"ז, ועוד מעט אלפים שנה), והיא הצילה את עם ישראל! ואלו רומי עם אספסינוס וטיטוס ואדרינוס הלכו ונעלמו ולא נשאר מהם כלום. (פעם רבי חיים דוד הלוי יצ"ל נסע לרומא עם כמה אנשים, והיה להם שם מדריו שאתר להם: "בואו תראו את שער הנצחון של טיטוס", אז שאל אותו רבי חיים "איולי דרך מתרגם או שדבר אתו באנגלית): "תגיד לי מי נצח פסוף, אנחנו היהודים או אתם?" חשב רגע ואמר לו: אתם נצחתי. (אחר כך רבן יוחנן בן זכאי בקש עוד מאספסינוס שביא רופאים שיצפאו את רבי צדוק, שאל אותו: "מה קרה לך?" ענה לו: "הוא צם ארבעים שנה", שאל אותו: "למה הוא צם?" ענה לו שהוא צם כדי שלא תתברר ירושלים, אמר לו אספסינוס: "אבל אתה רואה שעוד מעט היא תתברר", אמר לו: אם היה עוד אחד כמוהו היה לא היה נחרבת. היה אדם כזה בדורנו לפני השואה, רבי מאיר יחיאל מאוסטרובצ'י (זה גאון מפרסם. אומרים שהיה לו מת מיד בהשבונות, ומה שאנשים מחשבים בשעות הוא היה מחשב בשניות) שצם ארבעים שנה, ובספר יחידי סגולה כתבו עליו "הצדיק שצם ארבעים שנה", למה הוא צם? כי ראה בחלום את הגזרה שהתרחשה [השואה] בעוונות הרבים, ולכן צם שנים רבות עד שכלו היה עור ועצמות (והוא נפטר לפני השואה). (גליון 83 הערה 22).

חידה

פרושו בנוי על אחד הבנוי על שלושה. המשה מי יודע?

(תשובה לחידה נמצאת בעלון הבוכי"ה)

פתרון החידות מהגליון הקודם:

פתרון מי בתמונה: מרן ראש הישיבה שליט"א עם הרה"ג הצדיק רבי שמואל עידאן יצ"ל | זוכה: משה יצחק כהן - אשקלון
פתרון החידה: סנדלר פרושו גם שמספח באבנים טובות, כי אבנים טובות בארמית זה "סנדלוקין". | זוכה: שמעון שאלתיאל - רכסים

תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 | בין הפותרים נכונה יוגרל פרס (נא לציין שם וטלפון) | נא לשלוח התשובות עד יום שני בערב

ב. רבי דוד לוריא - הרד"ל היה חכם גדול. ואמנם כתב מעט מאד תשובות (ונכנסו בסוף איזה ספר) אבל היה בקי בש"ס בבקיאיות מדהימה. ואמרו עליו שחזר על הר"ף מאה ואחת פעמים, ופעם העלילו עליו איזו עליה וכלאו אותו בכלא כמה חודשים, ואמר שחזר על הר"ף ששים פעם לפני כן, ועוד ארבעים ואחת חזרות עשה בכלא. וחזר מאה שהיה בקי בכל התלמוד. יש לו חבור על "פרקי דרבי אליעזר" והוא מלא בקיאיות, מדהים החכם הזה.

א. רבי יהודה גרמון הוא חכם אחד מחכמי תנ"ך שחי קרוב למאה שנה, וראיתי תמונה שלו שכתוב עליה: "הרב המקבל רבי יהודה גרמון תקע"ב - תרע"ב" (אמנם יש אומרים שחי רק תשעים שנה, אבל ידאי שניפטר בשנת תרע"ב). והוא הספיק לראות את רבי ישועה בסיס ורבי יצחק טיב בעל ערך השלחן שהיו גאוני עולם וצדיקים מיוחדים. הוא ראה כמה מכשולים ורחמים שנתחדשו בתנ"ך, (אני הגבר ראה עני"א איכה פרק ג' פסוק א'), ובספרו הוא עורר עליהם. והמכשולים האלה באו בעקבות ה"אליאנס" [שית פתי ספר שלא לפי דרך התורה], כי כל הזמן בתנ"ך היו צדיקים גמורים, אבל הגיע ה"אליאנס" והחריב והרס. (גליון 72 הערה 22).

שור: הרה"ג ר' שמואל עידאן שליט"א